

Relaties & Seksualiteit beleidsplan van het PrO Grotius

1. Inhoud

Het belang van het thema Relaties en Seksualiteit binnen het Praktijkonderwijs	pagina 3
Visie van de Grotius Praktijk Onderwijs school	pagina 4
Gezonde School-aanpak in de praktijk	pagina 5
Tips voor docenten	pagina 8
Bijlage 1: Gedragsregels	pagina 9
Bijlage 2: Activiteitenplan	Pagina 10

1. Het belang van het thema Relaties en Seksualiteit binnen het Praktijkonderwijs

Leerlingen in het voorgezet onderwijs ontdekken van alles rond relaties en seksualiteit. Hoe ze omgaan met seksualiteit, grenzen, seksuele diversiteit en genderdiversiteit is bepalend voor hun eigen vorming én voor die van hun schoolgenoten – en daarmee voor het schoolklimaat. Voor een veilig schoolklimaat en een gezonde ontwikkeling van alle leerlingen is het dus belangrijk om aandacht te besteden aan relaties en seksualiteit op school.

Waarom is het thema belangrijk in het praktijkonderwijs?

Binnen het PrO Grotius was er lang geen structureel beleid gericht op een aanbod welke aansloot bij de seksuele ontwikkeling van leerlingen. Leerlingen komen echter wel voor verschillende uitdagingen te staan: o.a. ontwikkeling van hun eigen lichaam, eerste relaties, grenzen aangeven, seksualiteit & sociale media, LHBTI.

Het PrO Grotius speelt een belangrijke rol om jongeren te ondersteunen bij een positieve seksuele ontwikkeling. Op de middelbare school maken jongeren grote veranderingen mee op het gebied van relaties en seksualiteit. Hun lichaam verandert, ze ontwikkelen hun eigen genderidentiteit en seksuele voorkeur, gaan soms eerste intieme relaties aan en sommigen beginnen te experimenteren met seks.

Puberteit

Van 12 – 15 jaar zijn jongeren in de puberteit. Zij willen dan zelfstandig zijn. Jongeren in de puberteit willen meer hun eigen gang gaan. In deze fase van hun leven zijn vrienden erg belangrijk, en erbij horen wordt zelfs steeds belangrijker. Vrienden hebben en erbij horen wordt steeds belangrijker. Tegelijkertijd zijn jongeren erg gevoelig voor afwijzing en kritiek. Dat maakt hen kwetsbaar voor druk vanuit de vriendengroep.

Jongeren zijn in deze fase ook veel online. Via sociale media. Hiermee zoeken zij contact met elkaar en met anderen. Hier ontstaat ook bewust en onbewust flirtgedrag en zoeken jongeren online informatie op over seks. Wij zetten daarom als school in op gedragscodes online en wat grensoverschrijdend gedrag is.

Een aantal jongeren worden in de puberteit verliefd op een ander of voelen zich seksueel aangetrokken tot iemand. Dat kan iemand van het andere geslacht zijn, maar ook iemand van hetzelfde geslacht. Dat laatste kan verwarrend zijn. Wij hebben op school aandacht voor seksuele diversiteit.

Van 15 – 18 jaar zijn jongeren bijna volwassen en oefenen zij met relaties. Ze flirten, hebben verkering, maken het uit en leren omgaan met liefdesverdriet. Sommige jongeren hebben hier nog geen behoefte aan, zij wachten nog even of het komt er gewoonweg niet van. Jongeren van deze leeftijd zijn nog niet altijd goed in het aangeven van hun wensen en grenzen bij het flirten en versieren. Dit kan leiden tot misverstanden en ongewenste seksuele ervaringen.

Jongeren (homo, bi of hetero) doen meer seksuele ervaringen op, met masturberen, voelen en strelen, vingeren en aftrekken. Sommigen wat eerder, anderen wat later. De helft van de jongeren is 17 jaar als ze voor het eerst geslachtsgemeenschap hebben. Jongeren die beseffen dat ze homo, bi of lesbisch zijn, gaan zichzelf ook zo noemen. Vaak duurt het nog wel een tijd voordat ze dit ook aan de buitenwereld vertellen (uit de kast komen). Omdat dit heel spannend voor ze kan zijn, is het belangrijk dat deze jongeren sociale steun krijgen.

Kerdoelen

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 zijn de thema's seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in de kerndoelen voor het voortgezet onderwijs. Dit betekent dat de school verplicht is om hieraan aandacht te besteden.

Kerdoel 43

De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Op het PrO Grotius maken wij een link met het brede begrip sociale veiligheid op school en het thema burgerschap. Burgerschap verwijst naar de belangrijkste universele rechten en waarden van de mens. Voor seksualiteit en seksuele diversiteit gaat het om onder andere het recht op vrije partnerkeuze, recht op toegang tot informatie over seksualiteit en recht op betaalbare anticonceptie en recht op voorzieningen.

Winst voor school

Uit onderzoek in de bovenbouw van het basisonderwijs blijkt dat jongens en meisjes na de lessen makkelijker met elkaar omgaan en elkaar aanspreken op gedrag en er minder gedoe is op school na lessen over relaties en seksualiteit. Leerlingen hebben meer kennis over relaties, seksualiteit en seksueel misbruik. De meeste leerlingen hebben een positievere houding ten opzichte van homoseksualiteit, en ze zijn zelfbewuster in vergelijking met leerlingen die geen relationele en seksuele voorlichting hebben gekregen. Wij vinden het van groot belang dat het thema in een doorlopende leerlijn, jaarlijks wordt aangeboden binnen school aan leerlingen, dat wij ouders hierover informeren en voor docenten deskundigheidsbevordering organiseren.

Sociale veiligheid

Wij zijn als school verplicht om te zorgen voor een sociaal veilig klimaat in en om de school en hiervoor hebben wij gedragsregels opgesteld en protocollen (zie bijlage). Wij nemen maatregelen om seksuele grensoverschrijding, intimidatie en homonegatief gedrag tijdig te signaleren en te voorkomen. Dit doen wij doordat wij zelf bewaken of leerlingen en docenten zich veilig voelen in en om de school. Daarnaast is er een vertrouwenspersoon in school waar leerlingen zich kunnen melden als ze zich niet veilig voelen bij het klimaat in onze school. Voor teamleden is er een vertrouwenspersoon buiten school. Op de website van school kunnen leerlingen terecht, hier staan diverse websites vermeld waar zij anoniem hun vragen kunnen stellen aan iemand van buiten school.

2. Visie op het thema Relaties en Seksualiteit

We willen een school zijn die leerlingen ondersteund bij de ontwikkeling van een positieve kijk op seksualiteit, weerbaar maakt en waarden en normen bijbrengt, zodat zij (later) verantwoorde en respectvolle keuzen kunnen maken in relaties en seksualiteit.

Onder 'verantwoord' verstaan wij:

- Veilig
- Rekening houden met grenzen van de ander
- Eigen keuze in vrijheid
- Rechten van de mens: -seksuele voortplanting en keuze van een partner
- Respect
- Gelijkwaardigheid
- Prettig en gewenst contact
- Voorkomen van grensoverschrijding.

Deze visie slaat naadloos aan bij de algemene visie en missie van onze school,

PRO Grotius is een openbare school voor praktijkonderwijs. Iedere praktijkschoolleerling is welkom, ongeacht geloof, afkomst, ras, sekse of geaardheid.

Na het doorlopen van PRO Grotius kunnen leerlingen zo zelfstandig en volwaardig mogelijk deelnemen aan onze samenleving. Ze zijn in staat zo zelfstandig als mogelijk te werken, eventueel verder te leren, te wonen, hun vrije tijd zinvol te besteden en burger te zijn. Om dit te kunnen moeten leerlingen vaardigheden ontwikkelen op het gebied van gedrag, wonen, werken, vrijetijd, burgerschap en specifieke kennis en vaardigheden die gerelateerd zijn aan een toekomstige beroepsrichting.

Op het Pro Grotius staan de volgende relaties altijd centraal:

De relatie van de jongere met zichzelf.

Wij bouwen aan een gezond zelfbeeld en vertrouwen in het eigen kunnen. Dit is onmisbaar in onze samenleving. Het geeft de jongeren een solide basis om zich in de wereld staande te houden en de juiste beslissingen te nemen. Op PRO Grotius wordt aan jongeren daarom geleerd om hun eigen kwaliteiten te ontdekken en ze in te zetten om zelfgekozen uitdagingen aan te gaan.

De relatie met de ander en het andere

Het opbouwen van een zelfbeeld gebeurt nooit in een geïsoleerde omgeving, maar wordt altijd beïnvloed door de relatie tot anderen. Het opbouwen van gezonde relaties is daarom een belangrijke pijler in ons onderwijs waar wij continu aandacht voor hebben.

De relatie van jongere met de wereld

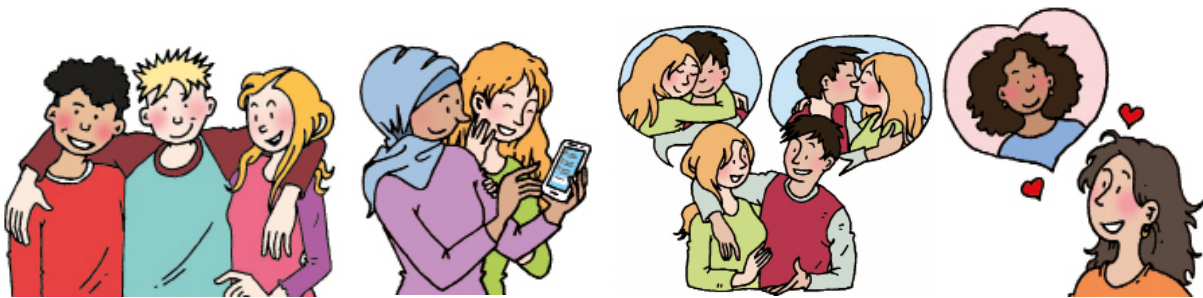
Het is belangrijk dat een school aansluiting zoekt bij de wereld en ontwikkelingen in de maatschappij. Jongeren nemen vragen mee naar school uit hun dagelijkse leven. Door wat ze meemaken of zien op o.a. sociale media, YouTube, T.V. In onze school worden leerlingen gestimuleerd om vanuit deze eigen interesses en vragen initiatieven te nemen. Het onderwijsaanbod is betekenisvol en sluit aan bij situaties uit de dagelijkse realiteit. Zo leren leerlingen dat wat ze doen er ook daadwerkelijk toe doet en leren ze zorg te dragen voor hun omgeving.

3. Aanpak

Wat

Onze school heeft in totaal 10 maanden les. De eerste maand van het schooljaar staat in het teken van groepsvorming. Hier richt de mentor zich op sociale interactie en het aangaan van een (groeps-)relatie. Ze zullen nog niet beginnen aan het thema Relaties en Seksualiteit. De laatste maand zal de mentor zich richten op het goed afsluiten van het schooljaar. Er blijven dan in totaal 8 maanden over. Iedere laatste mentor les van de maand zal in het teken staan van Relaties en Seksualiteit. Dit betekent dat er per jaar 8 lessen uitgetrokken worden voor Relaties en Seksualiteit.

We maken gebruik van de lesmethode 'Lang Leve de Liefde'. Deze lessen bevatten meer dan alleen informatie over de lichamelijke veranderingen. De lessen gaan ook over vriendschap, verliefdheid, liefde, relaties, seksualiteit, omgangregels en weerbaarheid. De methode zal worden aangevuld met spellen zoals 'Lovebuzz', 'Boys R Us' en 'Girls Talk'. Daarnaast zullen diverse gastdocenten komen spreken.

De volgende thema's komen aanbod:

Wat gebeurt er met jou en je lichaam, Waar ben jij aan toe, Wat zijn jouw grenzen en die van een ander, Hoe gedraag je jezelf online, Hoe maak je seks leuk, veilig vrijen: wat is dat en hoe doe je dat, anticonceptie, seksuele diversiteit, liefde en relaties, onveilig vrijen, zwangerschap en SOA'S.

Een overzicht van alle activiteiten is te vinden in het Gezonde School Activiteitenplan Relaties en Seksualiteit (zie bijlage 2).

Voor wie

Alle leerlingen in alle leerjaren.

Waarom

De lessen zijn bedoeld om leerlingen te leren wat gezonde relaties zijn en wat gezonde seksualiteit is. Bovendien zijn de lessen bedoeld om de jongeren te ondersteunen bij de ontwikkeling tot een persoon die: respect heeft voor zichzelf en anderen, zich bewust is van eigen en andermans gevoelens, wensen opvattingen en mogelijkheden én die steeds beter gefundeerde en gezonde beslissingen kan nemen op het gebied van relaties en seksualiteit.

De lessen dragen bij aan een positief zelfbeeld en adequate vaardigheden ontwikkelen op het gebied van relaties en seksualiteit. Door aandacht te geven aan dit thema, nemen jongeren geen of minder risico's, als ze op een gegeven moment gaan experimenteren met seksualiteit en relaties.

Daarnaast is, sinds december 2012, seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in het kerndoel voor het voortgezet onderwijs. **Het betreft Kerndoel 38:**

“De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit in de samenleving, waaronder seksuele diversiteit”.

Door wie

De leerkrachten geven zelf de lessen tijdens het mentoruur en worden ondersteund door externe experts voor aanvullende gastlessen. Ook is er een expert aanwezig in de school met betrekking tot het thema Relaties en Seksualiteit. School wordt verder ondersteund door de Gezonde School adviseur van de GGD Haaglanden.

Waar

In de eigen klas in een veilige omgeving. Het is bij alle vormen van onderwijs belangrijk dat er een gevoel van veiligheid heerst binnen de klas.

Wanneer

Ieder jaar plannen wij:

- De mentorlessen met de methode ‘Lang Leve de Liefde’ van leerjaar 1 tot leerjaar 4.
- Burgerschap-lessen waar onderdelen van het thema aan bod komen in leerjaar 5.
- Diverse gastlessen die aansluiten bij de methode en de burgerschap lessen.
- Paarse Vrijdag voor de gehele school.
- Een ‘Week van de Liefde’ voor de gehele school in het voorjaar.

Hoe

De lessen tijdens de ‘Week van de Liefde’ kunnen gegeven worden met het lespakket Relaties en Seksualiteit. Dit lespakket biedt ondersteuning voor de lessen en kan ook gebruikt worden als bron voor het verhalend ontwerp. Het lespakket is bedoeld als leidraad en biedt vrijheid en ruimte om de lessen aan te passen op het niveau in de groep.

Ouders

Wij betrekken de ouderraad en gebruiken deze ouders als klankbord. Ouders kunnen vragen stellen en hun mening geven. Zodra de lessen beginnen staat dit in de nieuwsbrief en in de schoolgids is informatie opgenomen over ons beleid. Het kan zijn dat ouders met een andere cultuur/mening aangeven geen toestemming te geven voor deze lessen. De lessen maken deel uit van ons curriculum en wij bevorderen daarom dat ieder kind participeert. Daarom gaan we met deze ouders in gesprek om te achterhalen waar de weerstand vandaan komt en wat hun wensen op dit gebied zijn. Wij leggen als school de nadruk op: ‘acceptatie’. Iedereen mag zijn wie hij wil zijn. Dat de lessen op school worden gegeven kan ook juist zorgen voor gesprekken thuis. Wij zorgen dat de communicatie tussen ouders en het schoolteam goed is. Ieder beginnend schooljaar is er een collectieve ouderavond, hier zullen ouders persoonlijk worden ingelicht door de mentoren.

Leerlingenraad

Wij betrekken de leerlingenraad ook voor het thema. We inventariseren bij hun waar behoefte aan is in de school. Bijvoorbeeld: een gratis maandverband kastje in de WC. Wij gebruiken hun als klankbord.

4. Tips voor docenten

- Bespreek met andere docenten in het team waar je moeite mee hebt.
- Geef tips aan elkaar binnen het team.
- Bespreek de lessen met elkaar in het docententeam. Hiermee kan je ervoor zorgen dat het voor jezelf ook normaler wordt om over het thema Relaties en Seksualiteit te praten.
- Geef je eigen grens aan in de klas en houdt je daaraan.
- Gebruik alleen woorden waar je jezelf prettig bij voelt maar gebruik wel realistische woorden.
- Maak aan de start van de lessen een 'Mindmap' met je klas over een bepaald onderwerp. Zo kom je erachter wat leerlingen al weten en kun je normen en waarden peilen in de klas.
- Heb aandacht voor het belang en de doelen van het thema op school.
- Leg uit aan de leerlingen wat en waarom er allemaal besproken wordt tijdens de lessen.
- Bespreek in het team de signaleren van grensoverschrijdend gedrag en wat te doen als dit voorkomt.
- Weet waar je binnen school ondersteuning kan vragen.